

0 100 200 m
1:6600

Neeme võrgukuuurid

Suurkivi

T

Merinõmme rand

Paarma
suvila
(kabinõmme suvemõis)

Laiakari rand

Mustoja

Võsu 14 km

Kiigemägi

Mäekõrtsi

Uustalu

Sagadi 5 km

Oandu 2 km

Melsavahi

Vihula 4 km

Altja oja

ALTJA ÕPPERADA PÕHJA-EESTI PUHKKEALA

Põhja-Eesti recreation area

	Altja õpperaja algus;
the start of a Altja nature trail		segamets; mixed forest
	info; information		okasmets; coniferous forest
	parkla; parking		lage ala; open area
	huvipunkt; location		lehtmets; deciduous forest
	rändrahn; erratic		Altja õpperada; Altja nature trail

Altja õpperada

Altja õpperajal saab tuttavaks põline kaluriküla, seda ümbritsev rannamännik ja kivine rand. Rada on ligi 3 km pikk ja algab küla keskel, kõrtsi vastas parklas. Küla vahel juhatavad teed infotahvliid ja viidad, metsa vahel valge-roheline märgistus puudel.

Mäekõrts (praegu Altja kõrts) ehitati Lahemaa Rahvusparki poolt 1976. aastal. Kõrts oli sellel kohal olnud 19.sajandi algupoolel. Järgmisena jääb raja äärde Toomarahva rannatalu, kus praegu turismitalu peetakse. Toomarahva rehielamu toodi 1970.ndatel Lahemaa RP poolt Lauuli külast. Teekäänakul on ristikivi - kunagine piirikivi, mille juures vanasti külanoores ja –naised kokku said. Siin keerab rada paremale, Kiigemäe veerule, kus Altja kultuuriloolist infotahvliit uurides saab ülevaate küla pikast ajaloost tänapäevani välja. Enne II Maailmasõda oli külas 20 majapidamist kokku 126 elanikuga. Nõukogude ajal, kui varem vaba meri jäi traataia taha, tühjenes küla vähehaaval ja nüüd on siin vaid 21 aastaringset elanikku. Külakiige taastati 1972. aasta jaanipäevaks. Kiigekäimine kuulus lahutamatu rannarahva elu juurde. Tänapäevalgi tõmbab kiik nagu magnetiga, kuid ettevaatust! Kiige all on kivid ja männijuured, mis mõnestki käeluust tugevamaks on osutunud.

Kiigemäelt keerab rada rannamännikusse (1), kus leidub paksu korbaga põlismände, mis on küla taga metsas üle 200 aasta inimeste toimetamisi jälginud. 1970.ndate lõpus oli siin väike raielank, kus nüüd kasvavad noored männid. Rada ületab liivase metsatee – Tagavärava tee (2), mida mööda vanasti Sagadi mõisa saksad oma Käbinõmme suvemajja sõitsid.

Üle Altja jõe viib purre, mida kutsutakse Kärbsse palgiks (3). Jõe palistavad siin ilusad lehterjad laanesõnajalad, kallastel kasvab tõelisi kuusehiiglasi, vannust mõnel 200 aastat ja rohkemgi.

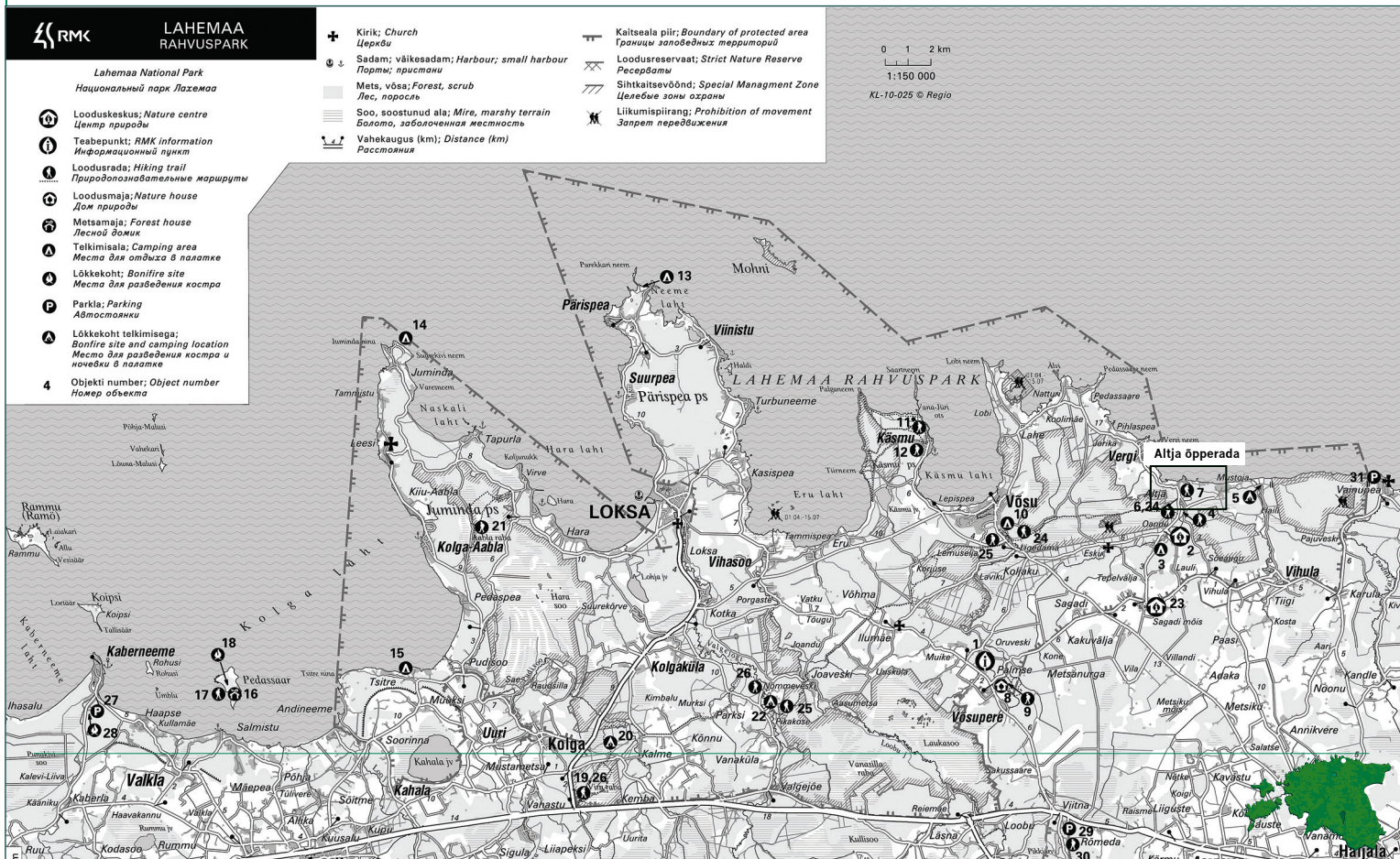
Teisel pool jõge jätkub rada rannamännikus rändrahnuni (4), keerab vasakule ja jõuab mere äärde. Rannavallil (5) oli nõukogude okupatsiooni ajal paari meetri kõrgune tihe okastraataed, selle taga 3 m laiune äestatud riba, mille peal iga jälg välja paistis. Mere äärde siin ei pääsenud. Laiakari rannast (6) Merinõmme randa (7) võib jalutada veepiiril või ülal rannavallil. Siin oli vanasti metsamaterjali laoplat, kust küttepuid ja propse paatidega laevadele veeti. Tasub korraks läbi põigata ka Merinõmme seltsimaja varemte juurest (8).

19. sajandi II poolel oli siin Vaeküla mõisniku suvemaja, hiljem seltsimaja - Altja ja Mustoja küla rahva kooskäimise koht. Hoone lagunes sõja ajal.

Enne ripp silla juurde jõudmist võiks üle jõe pilgu heita ka Käbinõmme suvemajale – Sagadi mõisnike kunagisele suvilale. Käbinõmme on vähesed 19. sajandi lõpust pärit mõisate suvemaju Eestis, mis on tänaseni säilinud. Praegu on see eravalduses.

Teisel pool ripp silla keerab rada paremale, Altja neemele, kus on 1970. aastatel taastatud paadi- ja võrgukuurid. Kivirohke Altja neem on hea koht meie rändkividega tutvuse tegemiseks, selleks on siin infotahvel. Neeme läänepoolse küljel paistab vee suur rändrahn – Suurkivi ehk Titekivi, mille tagant vanasti Altja küla tited olla toodud.

Neemelt viib rada tagasi küla vahele ja ring Altja õpperajal ongi tehtud. Kel jaksu, võib veel sadakond meetrit mööda teed parklast edasi jalutada heita üle aia pilgu Uustalule – 1970.ndate alguses Lahemaa RP poolt restaureeritud talule, mille rehielamus asus algusaastatel rahvusparki keskus. Nüüd on hooned eravalduses.

Altja õpperada asub tervikuna Lahemaa Rahvusparki piiranguvööndis.

Lahemaa on Eesti vanim ja suurim rahvuspark, asutatud 1971. aastal Põhja-Eestile iseloomuliku looduse ja kultuuripärandi säilitamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks. Kaitseala hõlmab 72 500 ha, sellest 47 410 ha maismaad ja 25 090 ha merd.

Kaitsealal viibides tuleb järgida Lahemaa Rahvusparki kaitse-eeskirja.

Kui märkad tegevust, mis võib kahjustada keskkonda või tundub seadusevastane, helista keskkonnainspektsiooni lühinumbri 1313 Metsapõlengust teata telefonil 112

RMK Oandu looduskeskus: Oandu, Vihula vald, Lääne-Virumaa. Telefon 6767 010. E-post: oandu.looduskeskus@rmk.ee

RMK Lahemaa teabepunkt: Palmse, Vihula vald, Lääne-Virumaa. Telefon 32 95 555. E-post: info@lahemaa.ee